

Process par noziedzīgi iegūtu mantu
 pirmstiesas kriminālprocesā Nr. Nr. [redacted]
 Tiesas lietvedības Nr. [redacted]

LĒMUMS
Rīgā 2021. gada 6.aprīlī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
 šādā sastāvā: tiesnese [redacted]
 piedaloties prokuroram [redacted]
 procesa virzītājam [redacted]
 slēgtā tiesas sēdē izskatīja procesu par noziedzīgi iegūtu mantu.

Aprakstošā daļa

2021.gada 1.februārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā saņemts Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs) Otrās pārvaldes Pirmās nodaļas vecākā inspektora (izmeklētāja) [redacted] 2021.gada 28.janvāra lēmums par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu un materiālu par noziedzīgi iegūtu mantu nodošanu izlemšanai tiesai, kuram piekritusi Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētās prokuratūras prokurors [redacted].

Lēmumā norādīts, ka 2020.gada 31.augustā Birojā uzsākts kriminālprocess Nr. [redacted] pēc noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikuma 195.panta trešajā daļā un 320.panta trešajā daļā par to, ka Krievijas Federācijas pilsonis [redacted], dzimis [redacted] ieņemot ģenerāldirektora amatu Krievijas valsts akciju sabiedrībā “[redacted]”, izmantojot Latvijas Republikā esošās kredītiestādes Likvidējamā akciju sabiedrībā “[redacted]” (turpmāk – LAS “[redacted]”) kontu, laika posmā no 2013.gada 1.februāra līdz 2017.gada 26.jūnijam, iespējams, veica noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, kas, iespējams, iegūti kukuļošanas rezultātā.

Kriminālprocesa ietvaros, balstoties uz Finanšu izlūkošanas dienesta (turpmāk – FID) ziņojumā minēto, noskaidrots, ka Krievijas Federācijas pilsonis [redacted] visticamāk izmantoja LAS “[redacted]” kontu, lai saņemtu korupcijas rezultātā iegūtos līdzekļus no “[redacted]”, izmantojot čaulas veidojumu “[redacted]” kā starpnieku, imitējot aizdevuma darījumus, lai veiktu maksājums sev, kā arī [redacted] un [redacted]. Tādējādi legalizējot korupcijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus, ne mazāk kā [redacted] EUR.

Saskaņā ar FID sniegto informāciju minētie darījumi norāda uz kukuļa nodošanu un atbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otrajai stadijai – noslēpšana jeb strukturēšana, kā ietvaros, izmantojot kontus Latvijas kredītiestādē, noziedzīgi iegūti līdzekļi, imitējot civiltiesiskus darījumus, pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota un trešajai stadijai – integrācija, kā ietvaros noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek pārskaitīti ģimenes locekļiem un ieguldīti nekustamajā īpašumā Krievijā.

Uz naudas līdzekļu iespējamo noziedzīgo izcelsmi norāda šādas pazīmes:

1. 2012.gada oktobrī [redacted] piegādāja Krievijas valsts akciju sabiedrībai [redacted] grunts skrāpju sistēmas, iespējams, publiskā iepirkuma ietvaros. [redacted], būdams AS [redacted] ģenerāldirektors, izmantoja saistīto čaulas veidojumu "[redacted]", lai ar tā starpniecību slēptu un maskētu kukuli, kas, iespējams, saņemts "[redacted]" un AS "[redacted]" projekta (publiskā iepirkuma) ietvaros. [redacted] imitējot aizdevuma darījumus, korupcijas rezultātā iegūto naudu pārskaitīja sev un citām AS "[redacted]" amatpersonām.
2. [redacted] konta izmantošanai Latvijas kredītiestādē – LAS "[redacted]" nav saprotama ekonomiskā pamata, t.i., konts atvērts trešajā valstī (Latvijā), kas nav minētās personas pases/rezidences valsts. Krievijas pilsonis (amatpersona) izvēlas veikt finanšu darījumus trešajā valstī (Latvijā), lai, iespējams, slēptu šos darījumus no savas pilsonības/rezidences valsts atbildīgajām iestādēm, attiecīgi, apgrūtinot šo iestāžu spēju identificēt šīs personas aktīvus un aizdomīgos darījumus.
3. Naudas līdzekļu izcelsme [redacted] kontā LAS "[redacted]" ir maksājumi no "[redacted]" (patiesais labuma guvējs – [redacted]) un "[redacted]" (patiesais labuma guvējs – [redacted]), kam piemīt "čaulas" pazīmes:
 - tie reģistrēti valstī (Britu Virdžīnas), kas nav saistīta ar shēmā iesaistīto juridisko veidojumu patieso labumu guvēju pases/rezidences valsti (Krievija);
 - tie reģistrēti valstī (Britu Virdžīnas), kur uzņēmumu darbības uzraudzība un kontrole ir vāja un nosacījumi reģistrēšanai – zemi;
 - konti atvērti trešajā valstī (Latvijā), kam nav saistības ar juridisko veidojumu deklarētās saimnieciskās darbības valsti (Krieviju);
 - kontos nav konstatēti reālai saimnieciskajai darbībai raksturīgi maksājumi, piemēram, maksājumi par telpu nomu, darba algas darbiniekiem, elektrības rēķini;
 - publiski pieejamos informācijas avotos nav atrodama informācija par "[redacted]" un "[redacted]" saimniecisko darbību.
4. Konti LAS "[redacted]" izmantoti tranzīta maksājumu veikšanai, t. i., īsā laika posmā finanšu līdzekļi no Šveices un Francijas kontiem par it kā sniegtiem pakalpojumiem tiek pārskaitīti uz čaulas veidojumu "[redacted]" un "[redacted]" kontiem LAS "[redacted]" un nekavējoties pārskaitīti uz to patieso labumu guvēju (amatpersonu) un fizisku personu (t. sk., radnieku) kontiem Latvijā un ārvalstīs (ASV, Japāna).
5. Dokumenti, kas apliecinātu līdzekļu izcelsmi [redacted] kontā LAS "[redacted]", nav iesniegti tādā apmērā, lai varētu pārliecināties par līdzekļu izcelsmes likumību. Darījumu apliecināšanu dokumentu neesamība norāda uz fiktīviem darījumiem. Saskaņā ar LAS "[redacted]" klientu kontroles komitejas 2013.gada 8.maija lēmumu "[redacted]" konts tika slēgts, trīs dienas pēc pēdējo maksājumu veikšanas 2013.gada 15.jūlijā, tāpēc, ka klients nebija iesniedzis pieprasītos dokumentus.
6. Saņemtie maksājumi no čaulas veidojumiem "[redacted]" un "[redacted]" noformēti kā aizdevumi, taču konta pārskatos nav redzama aizdevumu atmaksa, kas norāda, ka aizdevumi ir fiktīvi – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otrā stadijā – strukturēšana.
7. Finanšu līdzekļi tiek pārvietoti starp dažādām jurisdikcijām (Šveice, Francija, Latvija, Amerika, Japāna) bez ekonomiska pamata, kas norāda uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu otro stadiju – strukturēšanu.

8. Iesaistīto personu kontos veiktie maksājumi atbilst noziedzīga nodarījuma – korupcijas un/vai piesavināšanās tipoloģijai, t.i., korupcijas vai piesavināšanās shēmās čaulas veidojumi tiek izmantoti, lai ar to starpniecību slēptu un maskētu maksājumus, kā rezultātā notiek līdzekļu pārskaitīšana iesaistītajām personām.

Shēmā iesaistītās personas:

1. [redacted] (dzimis [redacted]):
 - Krievijas pilsonis, pase Nr. [redacted], izdota 20.03.2000.
 - Ģenerāldirektors – laika posmā no 01.03.2010. līdz 25.11.2015. Krievijas valsts AS “[redacted]”.
 - Patiesais labuma guvējs – “[redacted]” (30.10.2012.–17.04.2014.), “Entretorres Consulting Ltd”.
 - Konts – Nr. [redacted] LAS “[redacted]”.
2. AS “[redacted]”):
 - Reģistrēts 22.01.1992., Krievijā.
 - Adrese – [redacted].
 - AS “[redacted]” ir AS “[redacted]” (lielākais ūdensapgādes pakalpojumu sniedzējs Krievijā) pakļautībā esošs uzņēmums (pārvalda Maskavas pašvaldība).
 - Ģenerāldirektors – [redacted], direktora vietnieks – [redacted], galvenais inženieris [redacted].
 - Saimnieciskās darbības veids – ūdensapgādes un notekūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmu izstrāde.
3. “[redacted]”:
 - Reģistrēts 29.03.2005.
 - Adrese – [redacted].
 - Konts Nr. [redacted] “[redacted]”.
 - Īpašnieki – [redacted].
 - Saimnieciskās darbības veids – ūdens attīrīšanas iekārtu izveide.
 - Sadarbības partneris AS “[redacted]” kopš 1997. gada.
4. “[redacted]” (reģ. Nr. [redacted] Britu Virdžīnas):
 - Reģistrēts 02.11.2007.
 - Adrese – [redacted].
 - Konts – Nr. [redacted] (25.02.2008. atvērts, 15.07.2013. slēgts) un Nr. [redacted] LAS “[redacted]”.
 - Patiesie labuma guvēji – AS “[redacted]” amatpersonas [redacted] (dz. [redacted]), [redacted] (dz. [redacted], no 17.04.2014. [redacted] (dz. [redacted])).
 - Deklarētā saimnieciskā darbība – dalība investīciju projektos, konsultācijas.
5. “[redacted]” (reģ. Nr. [redacted] Britu Virdžīnas):
 - Reģistrēts 18.01.2012.
 - Adrese – [redacted].
 - Konts – Nr. [redacted] LAS “[redacted]” (23.10.2013. atvērts, 05.01.2015. slēgts).
 - Patiesais labuma guvējs – [redacted] ([redacted]).
 - “[redacted]” atrodams *Offshore Leaks* datubāzē, to dibināja [redacted].

– Deklarētā saimnieciskā darbība – vīna tirdzniecība Francijā, vīna eksports no Francijas.

6. “ [redacted] ” (reģ. Nr. [redacted], Francija):

– Reģistrēts 01.10.2010.

– Adrese – [redacted]

– Priekšsēdētājs – [redacted], izpilddirektora vietnieks – [redacted]

– Konts Nr. [redacted].

– Saimnieciskās darbības veids – Francijas vīna izplatītājs.

7. SA [redacted] ” (reģ. Nr. [redacted], Francija):

– Reģistrēts 02.02.1988.

– Adrese – [redacted]

– Priekšsēdētājs – [redacted]

– Konts Nr. [redacted]

– Saimnieciskās darbības veids – dzērienu vairumtirdzniecība.

Maksājumi:

1. [redacted] kontā Nr. [redacted] LAS

“ [redacted] ” saņemti maksājumi no čaulas veidojumiem:

1. tabula

Laika periods	Maksātājs	Summa	Maksājuma mērķis
01.02.2013. – 12.07.2013.	[redacted]	[redacted]	“kpeðum”
12.03.2014. – 10.12.2014.	[redacted]	[redacted] EUR	“po soglasheniju”

1.1. Līdzekļu izcelsmi “ [redacted] ” kontā Nr. [redacted] LAS “ [redacted] ” veido maksājums no Šveices uzņēmuma:

1.1. tabula

Laika periods	Maksātājs	Summa	Maksājuma mērķis
29.01.2013.	[redacted]	[redacted] EUR	“invoice von 22.10.2012.”

1.2. Līdzekļu izcelsmi “ [redacted] ” kontā Nr. [redacted] LAS “ [redacted] ” veido maksājumi no Francijā reģistrētiem uzņēmumiem:

1.2. tabula

Laika periods	Maksātājs	Summa	Maksājuma mērķis
17.04.2014. – 03.10.2014.	[redacted]	[redacted] EUR	“invoice 002”
05.03.2014.	[redacted]	[redacted] EUR	“invoice 001”

--	--	--	--

2. [redacted] saņemtās naudas līdzekļus no konta Nr. [redacted] LAS "A [redacted]" pārskaita čaulas veidojuma patiesā labuma guvējiem un juridiskam veidojumam, kas minēts *Offshore Leaks* datubāzē:

2. tabula

Laika periods	Saņēmējs	Summa	Maksājuma mērķis
01.02.2013. – 12.07.2013.	[redacted]	[redacted] EUR	"кредит"
01.02.2013. – 12.07.2013.	[redacted]	[redacted] EUR	"кредит"
31.01.2013. – 12.02.2013.	[redacted]	[redacted] EUR	"кредит"
22.02.2013.	[redacted]	[redacted] EUR	"оплата счета No [redacted] от 21.02.2013"

3. [redacted] naudas līdzekļus no konta Nr. [redacted] LAS " [redacted]" pārskaita fiziskām personām:

3. tabula

Laika periods	Saņēmējs	Summa	Maksājuma mērķis
12.03.2014. – 10.12.2014.	[redacted]	[redacted] EUR	"по соглашению"
11.03.2014. – 16.10.2014.	[redacted]	[redacted] EUR	"по соглашению"

4. [redacted] naudas līdzekļus no konta Nr. [redacted] LAS " [redacted]" pārskaita ģimenes locekļiem (konti Japānā un ASV):

4. tabula

Laika periods	Saņēmējs	Summa	Maksājuma mērķis
02.05.2013.	[redacted]	[redacted] USD	"capital for investment"
26.06.2017.	[redacted]	[redacted] EUR	"for birthday Scarlett"

Veicot FID rīcībā esošās informācijas analīzi, konstatēts:

1. [redacted] 29.01.2013. saņemtās naudas līdzekļus par konsultāciju pakalpojumiem no [redacted] nekavējoties (pirmais maksājums veikts 31.01.2013.) pārskaita uz čaulas veidojuma patieso labumu guvēju (t.sk., AS " [redacted]" amatpersonu)

kontiem kā aizdevumus, kas rada aizdomas, ka čaulas veidojumi tiek izmantoti, lai ar to starpniecību slēptu un maskētu maksājumus, kā rezultātā kukulis tiek nodots iesaistītajām personām.

2. 2012.gada oktobrī "[redacted]", kas nodarbojas ar ūdens attīrīšanas iekārtu izveidi, Krievijas valsts AS "[redacted]" piegādāja [redacted] grunts skrāpju sistēmas (Z2013), iespējams, publiskā iepirkuma ietvaros. 2013. gada pilsētas infrastruktūras projekta aprakstā tiek minētas "[redacted]" ūdens attīrīšanas iekārtas, kas norāda uz to, ka "[redacted]", būdams AS "[redacted]" ģenerāldirektors (01.03.2010. – 25.11.2015.), saņēma naudas līdzekļus no "[redacted]" (maksājuma detaļās norādot 22.10.2012. rēķinu, kas sakrīt ar preču piegādes laiku) un tos sadalīja ar citām AS "[redacted]" amatpersonām, "[redacted]" – direktora vietnieks un "[redacted]" – galvenais inženieris.
3. Naudas izcelsme "[redacted]" maksājumi no "[redacted]" un SA "[redacted]" taču maksājuma detaļās norādītie rēķini (*invoice* [redacted], *invoice* [redacted]) un citi darījumus pamatojošie dokumenti, kas pamatotu no "[redacted]" un SA "[redacted]" saņemtos maksājumus, nav iesniegti. Turklāt konta pārskatā nav redzams neviens "[redacted]" debeta maksājums "[redacted]" vai SA "[redacted]", kas norādītu uz vīnu iegādi un glabāšanu. Minētais rada aizdomas par fiktīvu darījumu veikšanu, kas norāda uz strukturēšanu – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otro stadiju.

FID izvirma versiju, ka "[redacted]" konts LAS "[redacted]" izmantots, lai saņemtu korupcijas rezultātā iegūtus līdzekļus no "[redacted]" un "[redacted]", izmantojot čaulas veidojumu "[redacted]" kā starpnieku, imitējot aizdevuma darījumus, lai veiktu maksājumus sev, "[redacted]" un "[redacted]" tādējādi legalizējot korupcijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus.

2020.gada 9.septembrī procesa virzītājs pieņēma lēmumu par aresta uzlikšanu mantai, t.i., "[redacted]" finanšu līdzekļiem "[redacted]" EUR apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un uzskaitīti LAS "[redacted]" iekšējās uzskaites ierakstā Nr. "[redacted]". Lēmums par aresta uzlikšanu mantai faktiski izpildīts 2020.gada 17.septembrī.

2020.gada 24.septembrī "[redacted]" paziņots, ka kriminālprocesā izteikts pieņēmums, ka manta, kam uzlikts arests ir noziedzīgi iegūta. Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 356.panta piekto daļu, kur noteikts, ja tiek izteikts pieņēmums, ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, procesa virzītājs paziņo personai, ka šī persona 45 dienu laikā no paziņošanas brīža var iesniegt ziņas par attiecīgās mantas izcelsmes likumību, kā arī informē personu par šādu ziņu neiesniegšanas sekām.

Līdz lēmuma pieņemšanas brīdim, pierādījumi par mantas likumīgu izcelsmi iesniegti netika.

Apkopojot pirmstiesas izmeklēšanas laikā iegūtas ziņas, secināms, ka noskaidrotie fakti norāda uz to, ka "[redacted]" kontā esošajiem naudas līdzekļiem "[redacted]" EUR apmērā, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā konstatētas šādas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas pazīmes, atbilstoši 2020.gada Finanšu izlūkošanas dienesta metodoloģiskajam materiālam:

1. A3: darījumos (shēmā) iesaistītās juridiskās personas vai to patiesā labuma guvēji reģistrēti/saistīti ar augsta riska jurisdikcijām vai to kaimiņvalstīm, kam ir stratēģiski trūkumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanas sistēmās;

2. A4: darījumus veic čaulas veidojumi, kas reģistrēti jurisdikcijās ar vienkāršotu uzņēmumu reģistrēšanas kārtību, augstu korupcijas risku un/vai vāju noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas efektivitāti;
3. A5: juridiskai personai nav materiāli-tehniskās bāzes deklarēto darbības veida uzņēmējdarbības nodrošināšanai;
4. A14: juridisku personu ar kontu Latvijā kontrolē fiziskas personas no valsts ar augstu korupcijas risku;
5. A17: publiski pieejama informācija, ka personas saistītas ar uzņēmumiem, kas regulāri uzvar publiskajos iepirkumos;
6. A19: personas dzīves vietas valsts un/vai līdzekļu izcelsmes valsts ir valsts ar augstu korupcijas risku;
7. B1: maksājumi tiek saņemti no juridiskām personām, kas reģistrētas beznodokļu vai zemo nodokļu valstīs un/vai augsta riska jurisdikcijās
8. B4: maksājumiem ir tranzīta maksājumu raksturs – naudas līdzekļi no kontiem tiek pārskaitīti īsi pēc to saņemšanas kontā;
9. B23: darījumā tiek izmantoti starpnieki, kas neko neražo, nepiegādā, bet veic tikai starpniecību par sadārdzinātu cenu;
10. B26: kontu izmantošanai Latvijas kredītiestādē nav saprotama ekonomiskā pamata, t.i., konti atvērti valstī, kas nav minēto personu rezidences vai uzņēmējdarbības veikšanas valsts;
11. B37: aizņēmums saņemts no ārzonu jurisdikcijā reģistrētas juridiskas personas, kas reģistrēta valstī ar vienkāršotu uzņēmumu reģistrēšanas kārtību un par ko nav pieejama informācija, ka tās darbības veids būtu kreditēšanas pakalpojumi;
12. C1: iesaistīto personu konti atvērti ārvalstīs (t.sk., tālu no rezidences vai uzņēmējdarbības valsts) un tam nav skaidri saprotama izskaidrojuma;
13. C5: iesaistīto juridisko personu konti atvērti valstī, kas nav attiecīgo juridisko personu saimnieciskās darbības valsts, kā arī patiesā labuma guvēji nav Latvijas pilsoņi un rezidenti;
14. C7: viena fiziska vai juridiska persona atver vai pārvalda vairākus bankas kontus koordinētā veidā;
15. D1: darījumu apliecinājoši dokumenti nav iesniegti tādā apjomā, lai varētu pārlicināties par līdzekļu izcelsmes likumību un darījumu faktisko veikšanu, kā arī iesniegtajos dokumentos konstatēti trūkumi, kas norāda uz to, ka tie, iespējams, ir fiktīvi noformēti;
16. D4: nav dokumentu, kas apliecinātu aizdevuma izsniegšanu vai to atmaksu;
17. D8: norādītie maksājumu mērķi ir "saskaņā ar rēķiniem vai pavadzīmēm" u.tml., taču kontos netiek veikti tādi saimnieciska rakstura maksājumi, kas liecina par uzņēmuma faktiski veiktu saimniecisko darbību.

Konstatētās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas pazīmes norāda uz šādām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijām:

1. Nr.1: finanšu līdzekļi tiek pārvietoti caur dažādiem finanšu iestāžu kontiem dažādās jurisdikcijās, kas atvērti sarežģītā shēmā iesaistītiem čaulas veidojumiem. Šo shēmu īstenošanā tiek iesaistītas (tās organizē) profesionāli šī pakalpojuma sniedzēji, piemēram, personas ar padziļinātām zināšanām grāmatvedībā, jurisprudencē, finansēs vai finanšu pakalpojumu jomā, īstenojot profesionālu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju;

2. Nr.7: čaulas veidojumu konti tiek izmantoti, lai fiktīvu darījumu aizsegā pārvietotu līdzekļus no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota;

3. Nr.13: veicot fiktīvu aizdevumu izsniegšanu un/vai atmaksu, līdzekļi tiek pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota;

4. Nr.17: ārvalstu fizisku personu konti un/vai seifi Latvijā tiek izmantoti, lai slēptu (legalizētu) ārvalstīs izdarīta predikatīva noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtos līdzekļus.

Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 1.pants nosaka, ka KPL mērķis ir noteikt tādu kriminālprocesa kārtību, kas nodrošina efektīvu Krimināllikuma normu piemērošanu un krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu bez neattaisnotas iejaukšanās personas dzīvē.

Kriminālprocess Nr. [] kvalificēts pēc Krimināllikuma 195.panta trešajā daļā un 320.panta trešajā daļā paredzētajām noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm.

Krimināllikuma 195.pantā paredzēta kriminālatbildība par noziedzīgi iegūtu finanšu līdzekļu vai citas mantas legalizēšanu. Minētā noziedzīgā nodarījuma priekšmets ir noziedzīgi iegūta manta.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.11.panta pirmo daļu manta, kas personas īpašumā vai valdījumā tieši vai netieši nonākusi noziedzīga nodarījuma izdarīšanas rezultātā ir noziedzīgi iegūta manta.

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma (turpmāk – NILLTFNL) 5.panta otrā daļa nosaka, ka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija par tādu atzīstama arī tad, ja Krimināllikumā paredzētais noziedzīgais nodarījums, kā rezultātā tieši vai netieši ir iegūti šādi līdzekļi, ticis izdarīts ārpus Latvijas Republikas teritorijas.

KPL 124.panta pirmā daļa noteic, ka pierādīšanas priekšmets ir visu kriminālprocesa gaitā pierādāmo apstākļu kopums un ar tiem saistītie fakti un palīgfakti.

KPL 124.panta sestā daļa nosaka, ka pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.

Turklāt saskaņā ar KPL 126.panta 3.¹pantu, ja kriminālprocesā iesaistītā persona apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību ir šai personai.

Gadījumos, kad pirmstiesas izmeklēšanas laikā nav iespējams iegūt ziņas par konkrētiem predikatīviem noziedzīgiem nodarījumiem, apstāklis, ka manta, kas vērtējama kriminālprocesa ietvaros, ir noziedzīgi iegūta, pierādāms ar Krimināllikuma 195.panta objektīvo pusi, proti, ar darbībām, kas veiktas ar mantu.

Krimināllikuma 195.panta jeb noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas objektīvās puses pazīmes atreferētas NILLTFN likuma 5.pantā:

1) noziedzīgi iegūtu līdzekļu pārvēršana citās vērtībās, to atrašanās vietas vai piederības mainīšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti, un ja šīs darbības veiktas nolūkā slēpt vai maskēt līdzekļu noziedzīgo izcelsmi vai palīdzēt citai personai, kura iesaistīta noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, izvairīties no juridiskās atbildības;

2) noziedzīgi iegūtu līdzekļu patiesā rakstura, izcelsmes, atrašanās vietas, izvietojuma, kustības, piederības slēpšana vai maskēšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti;

3) citas personas noziedzīgi iegūtu līdzekļu iegūšana īpašumā, valdījumā vai lietojumā vai to realizēšana, apzinoties, ka šie līdzekļi ir noziedzīgi iegūti.

Eiropas Savienības direktīvas Nr.2005/60/EK preambulā norādīts, ka milzīga nelikumīgi iegūtās naudas plūsma var kaitēt finanšu sektora stabilitātei un reputācijai, kā arī apdraudēt vienoto tirgu. Savukārt Eiropas Padomes Konvencija par NIL legalizācijas novēršanu, meklēšanu, izņemšanu un konfiskāciju nosaka, ka ir jāpanāk lielāku vienotību starp dalībvalstīm, īstenojot kopīgu politiku, kas būtu vērsta uz sabiedrības aizsargāšanu, izmantojot mūsdienīgas un efektīvas metodes starptautiskā mērogā cīņā pret noziegumiem, kas ir kļuvuši par progresējošu starptautisko problēmu. Minētais mērķis tajā skaitā

realizējams, veicot tādas likumdošanas un cita veida pasākumus, kādi nepieciešami, lai varētu konfiscēt noziedzīgā ceļā gūtos ienākumus vai īpašumus, ja ir pierādīts, ka līdzekļi ir noziedzīgi iegūti. Kopā ar to, "atņemt personai to, ko viņa ieguvusi pretlikumīgi, ir zināmā veidā atjaunot taisnīgumu..."

Saskaņā ar KPL 356.panta otro daļu mantu par noziedzīgi iegūtu var atzīt ar rajona (pilsētas) tiesas lēmumu KPL 59.nodaļā noteiktajā kārtībā.

KPL 626.pants nosaka, ka, gadījumā, ja pierādījumu kopums dod pamatu uzskatīt, ka manta, kura izņemta vai kurai uzlikts arests, ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, un objektīvu iemeslu dēļ krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā (saprātīgā laika periodā) nav iespējama vai tas var radīt būtiskus neattaisnotus izdevumus, izmeklētājs ar uzraugošā prokurora piekrišanu var izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu.

Iepriekš norādīto pierādījumu kopums dod pamatu procesa virzītājam uzskatīt, ka ir savākti pietiekami pierādījumi, kas nerada šaubas par mantas - [redacted] finanšu līdzekļu [redacted] EUR apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un uzskaitīti LAS "[redacted] iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [redacted] kam uzlikts arests, visticamāk, noziedzīgo izcelsmi.

Turklāt, izvērtējot krimināllietas Nr. [redacted] materiālus, konstatējams, ka izmeklējamā noziedzīga nodarījuma daudzējādības, sarežģītības, pārbaudāmo un pierādāmo apstākļu apjoma dēļ tuvākajā laikā kriminālprocesa Nr. [redacted] nodošana tiesai nav iespējama, jo vēl nav savākts pietiekams pierādījumu kopums attiecībā uz personu vainu izmeklējamā noziedzīgā nodarījumā, līdz ar to pastāv Kriminālprocesa likuma 626.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā norādītie nosacījumi materiālu izdalīšanai no krimināllietas un procesa uzsākšanai par noziedzīgi iegūtu mantu.

Ievērojot iepriekš norādīto un pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 318.pantu, 356.panta otrās daļas 1.punktu, 358.panta pirmo daļu, 626.-628.pantu, Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu, procesa virzītājs ierosina arestēto mantu - [redacted] finanšu līdzekļus [redacted] EUR apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un uzskaitīti LAS "[redacted] iekšējās uzskaites ierakstā Nr. [redacted] ar tiesas lēmumu atzīt par noziedzīgi iegūtiem, konfiscēt valsts labā un iegūtos finanšu līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā.

Tiesas sēdē procesa virzītājs uzturēja lēmumā par procesa uzsākšanu par noziedzīgi iegūtu mantu un materiālu par noziedzīgi iegūtu mantu nodošanu izlemšanai tiesai norādītos lūgumus ar lēmumā norādītajiem argumentiem, motivāciju un tiesību normu pamatojumu. Kriminālprocesa ietvaros noskaidrots, ka Krievijas Federācijas pilsonis Jevgēnijs Pupirevs visticamāk izmantoja Likvidējamā akciju sabiedrībā "[redacted]" atvērto kontu, lai saņemtu korupcijas rezultātā iegūtos līdzekļus no "[redacted]", izmantojot čaulas veidojumu "[redacted]" un "[redacted] Ltd." kā starpnieku, imitējot aizdevuma darījumus, lai veiktu maksājumus sev, kā arī [redacted] un [redacted]. Tādējādi [redacted] legalizēja, iespējams, korupcijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus, ne mazāk kā [redacted] eiro apmērā, kas, šobrīd tiesā neatkārtojoties, ir argumentēts lēmumā.

Minētie darījumi norāda uz kukuļa nodošanu un atbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otrajai stadijai - noslāņošana jeb strukturēšana, kā ietvaros, izmantojot kontus Latvijas kredītiestādē, noziedzīgi iegūti līdzekļi, imitējot civiltiesiskus darījumus, pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota un trešajai stadijai - integrācija, kā ietvaros noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek pārskaitīti ģimenes locekļiem un ieguldīti nekustamajā īpašumā Krievijā.

Jevgēnijam Pupirevam tika lūgts sniegt paskaidrojumus par šīs naudas izcelsmi, bet, līdz šim brīdim, paskaidrojumi netika sniegti.

Prokurors tiesas sēdē pievienojās izmeklētāja viedoklim. Papildus uzsvēra, ka Kriminālprocesa likuma 356.panta piektajā daļā noteikts, ka ja personai izteikts pieņēmums,

ka manta ir noziedzīgi iegūta vai saistīta ar noziedzīgu nodarījumu, procesa virzītājs paziņo personai, ka šī persona 45 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas brīža var iesniegt ziņas par attiecīgās mantas izcelsmes likumību, kā arī informē personu par šādu ziņu neiesniegšanas sekām, tomēr līdz pat tiesas sēdes dienai [redacted] dokumentus, kas apliecina naudas līdzekļu izcelsmi nav iesniedzis. Faktiski dokumenti bija jāiesniedz līdz 2020.gada 5.decembrim. Kopš 2020.gada 5.decembra ir pagājuši gandrīz 4 mēneši, tomēr arī šobrīd naudas līdzekļu izcelsmi apliecinājoši dokumenti nav iesniegti.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 126.panta 3.¹ daļu, ja kriminālprocesā iesaistītā persona apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību ir šai personai, tomēr [redacted] savu pienākumu nav veicis un nav iesniedzis nevienu dokumentu, kas liecinātu par naudas līdzekļu likumīgo izcelsmi.

Nemot vērā, ka [redacted] ir Krievijas Federācijas pilsonis, viņš nav personīgi izrādījis interesi sadarboties ar izmeklēšanas iestādi, lai norādītu uz naudas līdzekļu izcelsmi, kā arī to, ka krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama, jo faktiski, lai veiktu jebkādas procesuālās darbības ar [redacted], nepieciešams šīs procesuālās darbības veikt starptautiskās tiesiskās palīdzības ietvaros, tas nozīmē, ka nepieciešams sagatavot tiesiskās palīdzības lūgumu Krievijas Federācijai, savukārt šādu papildu pierādījumu iegūšana nenodrošinās ekonomisku pirmstiesas kriminālprocesa vai pat radīs nesamērīgi lielus izdevumus. Piekrīt lēmumā par procesa par noziedzīgi iegūtu mantu uzsākšanu norādītajam, ka naudas līdzekļiem [redacted] EUR, kas uzskaitīti LAS „[redacted]” iekšējās uzskaites ierakstā, visticamāk, ir noziedzīga izcelsme, tie ir atzīstami par noziedzīgi iegūtiem un konfiscējami valsts labā, ieskaitot tos valsts budžetā.

Uz tiesas sēdi ar mantu saistītā persona [redacted] vai viņa pilnvarotais pārstāvis nav ieradušies. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 629.panta otro daļu lieta izskatīta bez minētām personām.

Motīvu daļa

Tiesa, uzklaušījusi procesa virzītāju un prokuroru, izvērtējusi iesniegtos materiālus, atzīst, ka procesa virzītāja lēmumā norādītos finanšu līdzekļus ir pamats atzīt par noziedzīgi iegūtu mantu.

Kriminālprocesa likuma 626.pants nosaka, ka izmeklētājam ar uzraugošā prokurora piekrišanu ir tiesības pirmstiesas kriminālprocesā radušos mantisko jautājumu savlaicīgas atrisināšanas un procesa ekonomijas interesēs izdalīt no krimināllietas materiālus par noziedzīgi iegūtu mantu un uzsākt procesu, ja pastāv minētajā likuma pantā paredzētie nosacījumi.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹¹ panta pirmo daļu, manta ir atzīstama par noziedzīgi iegūtu, ja personas īpašumā vai valdījumā tā tieši vai netieši ir nonākusi noziedzīga nodarījuma rezultātā, savukārt saskaņā ar šī likuma 358.panta pirmo daļu, noziedzīgi iegūtu mantu, ja tās turpmāka uzglabāšana kriminālprocesa mērķu sasniegšanai nav nepieciešama un ja tā nav jāatdod īpašniekam vai likumīgajam valdītājam, ar tiesas lēmumu konfiscē, bet iegūtos finanšu līdzekļus ieskaita valsts budžetā.

Iepazīstoties ar pierādījumiem, kas apkopoti procesa materiālos, tiesa secina, ka tie norāda uz mantas noziedzīgo izcelsmi un saistību ar noziedzīgu nodarījumu. Uz šādu saistību norāda Finanšu izlūkošanas dienesta 2020.gada 14.augusta ziņojums Nr. [redacted] par noziedzīga nodarījuma rezultātā iegūtu līdzekļu legalizāciju, izmantojot Latvijas finanšu sistēmu, un lietā iegūtie pierādījumi.

Kriminālprocesa ietvaros, noskaidrots, ka Krievijas Federācijas pilsonis [redacted] visticamāk izmantoja Likvidējamā akciju sabiedrībā „[redacted]” atvērto kontu, lai saņemtu korupcijas rezultātā iegūtos līdzekļus no „[redacted]” [redacted] izmantojot čaulas veidojumu [redacted] un „[redacted]” [redacted] kā starpnieku, imitējot aizdevuma darījumus, lai veiktu maksājumus sev, kā

arī [redacted] un [redacted]. Tādējādi [redacted] legalizēja, iespējams, korupcijas rezultātā iegūtos naudas līdzekļus, ne mazāk kā [redacted] eiro apmērā. Minētie darījumi norāda uz kukuļa nodošanu un atbilst noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas otrajai stadijai - noslēšana jeb strukturēšana, kā ietvaros, izmantojot kontus Latvijas kredītiestādē, noziedzīgi iegūti līdzekļi, imitējot civiltiesiskus darījumus, pārvietoti no sākotnējās izcelsmes vietas ar mērķi tos attālināt no līdzekļu ieguves avota un trešajai stadijai - integrācija, kā ietvaros noziedzīgi iegūti līdzekļi tiek pārskaitīti ģimenes locekļiem un ieguldīti nekustamajā īpašumā Krievijā.

Procesa virzītāja lēmumā ir izklāstīta detalizēta pierādījumu analīze.

Tiesa tai pievienojas un atzīst par pamatotu. Turklāt jāņem vērā fakts, ka Jevgēnijs Pupirevs dokumentus, kas apliecina naudas līdzekļu izcelsmi, nav iesniedzis.

Novērtējot izklāstītos pirmstiesas kriminālprocesā iegūtos un atbilstošā procesuālā kārtībā nostiprinātos pierādījumus, tiesa atzīst, ka nav konstatēts pamats to apšaubīšanai, tādējādi tiesa atzīst, ka arestētie finanšu līdzekļi atzīstami par noziedzīgi iegūtu mantu.

Turklāt, ne pirmstiesas procesa laikā, ne tiesas izmeklēšanas laikā nav noskaidrota neviena persona, kura būtu pierādījusi savas likumīgās tiesības uz šo arestēto mantu.

No procesa virzītājas un prokurora paskaidrojumiem secināms, ka krimināllietas nodošana tiesai tuvākajā laikā nav iespējama objektīvu iemeslu dēļ, jo kriminālprocesa ietvaros nav savākti visi pierādījumi un nav veiktas visas procesuālās darbības. Jevgēnijs Pupirevs ir Krievijas Federācijas pilsonis, un, lai veiktu jebkādas procesuālās darbības ar Jevgēniju Pupirevu, tās nepieciešams veikt starptautiskās tiesiskās palīdzības ietvaros, tas nozīmē, ka nepieciešams sagatavot tiesiskās palīdzības lūgumu Krievijas Federācijai, savukārt šādu papildu pierādījumu iegūšana nenodrošinās ekonomisku pirmstiesas kriminālprocesu.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 630.pantu tiesa

nolēma

Atzīt arestēto mantu – [redacted] finanšu līdzekļus

[redacted] EUR ([redacted] centus) apmērā, kas izriet no kreditora prasījuma un uzskaitīti LAS “[redacted]” iekšējās uzskaites ierakstā Nr. I [redacted], par noziedzīgi iegūtu mantu, konfiscēt valsts labā un iegūtos finanšu līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā.

Lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Lēmums sastādīts un pieejams tiesas kancelejā 2021.gada 6.aprīlī.

Tiesnese

(paraksts)

[redacted]

NORAKSTS PAREIZS

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas

Tiesnese

Rīgā, 2021.gada 6.aprīlī

[redacted]